

“Holland Rijnland kan uitgroeien tot Wgr-plusregio”

Commissaris van de Koningin Jan Franssen is bijzonder ingenomen met de vorming van Holland Rijnland.

“Ik beschouw het als een fundamentele doorbraak.

Dit nieuwe bestuurlijk orgaan is een krachtig instrument om de belangen van de 16 deelnemende gemeenten te behartigen en de toekomst van de regio in eigen hand te nemen.”

De voorzitter van het provinciebestuur wijst op de forse taken waar de regio Holland Rijnland voor staat. “Van groot belang is een gezonde basis voor de regionale economie, met name de bollensector, recreatie, toerisme en congressen. Verder moet worden voorzien in woningbehoefte en de daaraan gekoppelde mobiliteitsvragen. De bollensector zal een nieuwe, meer offensieve strategie moeten voeren om vitaal te kunnen blijven. Bestuurders moeten de telers daarin bijstaan. Dit zijn allemaal zaken die Holland Rijnland primair zelf moet aanpakken. Daarnaast zijn er kansrijke initiatieven zoals de door de Leidse universiteit ingang gezette ontwikkeling rond lifesciences.”

Uitgroeien

Franssen sluit niet uit dat Holland Rijnland op den duur uitgroeit tot een Wgr-plusregio. “Het provinciebestuur vindt dat, overeenkomstig de status van Haaglanden en Rijnmond, meerdere regio’s kunnen toewerken naar deze vorm van samenwerking. Maar dan moet Holland Rijnland eerst laten zien dat het rijp is voor zo’n sprong.”

“Het uitgroeien van Holland Rijnland tot een Wgr-plusregio is niet alleen een kwestie van ambitie,” meent

“Het is verstandig dat bij de vorming van Holland Rijnland de ‘bottom up’-aanpak is gekozen”.

Franssen. “Het moet in de praktijk ook worden waargemaakt. In het verleden schreef men in diverse regio’s prachtige nota’s over wat men van plan was. Maar bij de uitvoering bleek vervolgens dat gemeenten wel de lusten wilden delen, maar de lasten graag bij een ander neerlegden. Voor de toekenning van een Wgr-plusstatus zal het dan ook beslissend zijn of men de lusten en lasten op een goede manier weet te verdelen en of men de uitkomsten van meerderheidsbesluitvorming wil accepteren en implementeren. Dat beschouw ik als een soort van bestuurlijk ‘examen’, dat eerst moet worden afgelegd.”

Bottum-up

De oprichting van Holland Rijnland noemt Franssen een grote stap voor-

waarts. “Er waren gemeenten die aarzelden over de vorming van de nieuwe regio. Daarom was het verstandig dat bij de vorming van Holland Rijnland de “bottom up”-aanpak is gekozen. Door een proces van nauwe samenwerking tussen het regionaal bestuur en de gemeentebestuurders zal de regio in een voortdurende dialoog iedereen bij de les weten te houden. Op die manier is de kans op succes veel groter dan bij een regio die alles van bovenaf oplegt en voorschrijft. Dialoog betekent dat je vanaf het begin de vragen, uitdagingen en problemen indringend op tafel legt en bespreekt. Als iedereen het gemeenschappelijk belang inziet, kun je in gezamenlijkheid en medeverantwoordelijkheid naar oplossingen streven. In de aanloop naar Holland Rijnland is lang en uitge-▶

breid gediscussieerd. Uiteindelijk is er een overeenkomst uitgewerkt die het verdient om zorgvuldig te worden nageleefd.”

Knopen doorhakken

Franssen onderstreept dat bij samenwerking ook knopen moeten worden doorgehakt. “Juist als er zo’n uitgebreid proces is doorlopen kan een meerderheid op enig moment beslissen.” Daar komt volgens de commissaris nog een facet bij. “In de Duinen Bollenstreek zijn enkele herindelingsaan de orde. Er komt daardoor ook meer druk op de noordelijke gemeenten in de regio om gezamenlijk op te trekken. Dat is gunstig, want als het aantal spelers in de regio slinkt, kan de slagvaardigheid van het samenwerkingsorgaan toenemen.”

Franssen meent dat bestuurlijk Nederland zich moet afvragen of met de bestaande bestuurlijke indeling de problemen in de 21e eeuw nog adequaat kunnen worden aangepakt. “De territoria van provincies en gemeenten zijn te beperkt in verhouding tot het schaalniveau waarop zich kansen en bedreigingen aandienen. Bestuurders komen hierdoor in een spagaat te staan. Enerzijds is er behoefte aan een versterking van de regionale identiteit, anderzijds is er de evidente noodzaak om bovenregionale oplossingen te forceren. Op termijn zal Nederland meer vanuit een landsdelige benadering moeten worden bestuurd dan vanuit de provincies of het Rijk. Dat is een logisch antwoord op de Europese integratie, waarbij het belang van krachtige regio’s op een schaalniveau als dat van de Randstad sterk toeneemt.”

In dit krachtenveld verandert volgens commissaris Franssen ook de rol van de provincie. “Wij zullen ons als pleitbezorger voor de regio’s sterk maken tegenover het Rijk, en ook steeds meer in Brussel. Deze nieuwe oriëntatie schept mogelijkheden én verplichtingen voor de regio’s.”

Om die reden verwacht het provinciebestuur in de komende tijd veel initiatieven van Holland Rijnland. “Wij stellen het zeer op prijs als de regio “bottom-up” met eigen voorstellen komt en niet wacht tot alles “top-down” wordt opgelegd. Dat kan best wel eens botsen met wat het provinciebestuur in gedachten heeft. Dat is niet erg. Een krachtige regio kan het debat met het provinciebestuur heel goed aan. En als we er samen niet uitkomen, zal Provinciale Staten in laatste instantie zijn oordeel geven over de te lopen koers.”

Regio met 390.000 inwoners!

Met de fusie van SDB en SLR komt een van de grotere samenwerkingsregio’s in ons land tot stand. De zestien gemeenten van Holland Rijnland tellen samen bijna 390.000 inwoners. Daarvan neemt centrumgemeente Leiden ruim een kwart voor zijn rekening en de toekomstige KRV-gemeente iets minder dan een zesde.

Algemeen Bestuur

Op basis van de laatste gegevens vaardigen de zestien Holland Rijnland-gemeenten samen 42 vertegenwoordigers (en plaatsvervangers) af naar het Algemeen Bestuur (AB). Volgens de nieuwe gemeenschappelijke regeling mag elke gemeente minimaal twee bestuurders afvaardigen. Gemeenten met meer dan 20.000 inwoners mogen bovendien per hele eenheid van 20.000 inwoners één extra AB-lid afvaardigen. Daarbij mogen gemeenteraden zelf bepalen of zij volgens het ‘gemengde bestuursmodel’ alleen raadsleden of ook leden van het college van B&W in het AB willen opnemen.

Regiogemeenten naar inwonertal

Gemeente	inwoners	AB-leden
Alkemade	14.485	2
Hillegom	20.606	3
Katwijk	41.795	4
Leiden	118.884	7
Leiderdorp	26.170	3
Lisse	22.030	3
Noordwijk	24.439	3
Noorwijkerhout	15.088	2
Oegstgeest	21.170	3
Rijnsburg	14.961	2
Sassenheim	14.838	2
Valkenburg	3.784	2
Voorhout	14.791	2
Voorschoten	22.467	3
Warmond	4.977	2
Zoeterwoude	8.516	2
Totaal	389.001	45

Gewogen

Besluitvorming in het Algemeen Bestuur vindt plaats via ‘gewogen stemmen’, waarbij het aantal inwoners bepalend is. Elke gemeente krijgt per 10.000 inwoners één stem, die vervolgens wordt vermenigvuldigd met twee. Op die manier hebben de zestien gemeenten in totaal 96 stemmen.

Dagelijks Bestuur

Het Algemeen Bestuur benoemt uit zijn midden een Dagelijks Bestuur (DB). In dit bestuur hebben alleen leden van de colleges van B&W van de zestien gemeenten zitting. Volgens de gemeenschappelijke regeling bestaat het DB uit minimaal vijf en maximaal acht leden. Hoe groot het bestuur wordt, wie er in zitting neemt en wie de voorzittershamer krijgt, wordt bepaald tijdens de eerste vergadering van het AB op 6 oktober. De stuurgroep Integratie SDB/SLR doet hiervoor een voorstel.

Meer informatie: Roelof van Netten, projectleider SDB/SLR, ☎ (0252) 46 24 00

Holland Rijnland Samen Gevat

Na de instemming van de laatste gemeente in juli, was de fusie van SDB en SLR een feit. Op woensdag 6 oktober krijgt dat een officieel vervolg met de oprichting van de nieuwe regio Holland Rijnland en de installatie van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur. De naam Holland Rijnland kan op brede steun rekenen van de deelnemende gemeenten. Daarom is deze naam tijdens de voorbereidingen al een paar keer gebruikt. Waar komt de naam Holland Rijnland vandaan?

de Noordzee. Groen staat voor de groene open ruimte in de regio. Geel is symbool voor de duinen en het bollengebied, een kenmerkend landschap voor de kuststreek. Ten slotte is in het centrale witgedeelte van de driehoek de stad te herkennen.

In een driehoek vormen de afzonderlijke elementen een perfecte eenheid. De driehoek staat niet recht op een van de zijden, maar is licht gekan-

teld. Daardoor sluit het logo aan op de geografie van de regio met de Oude Rijn in het zuiden, de groene open ruimte in het oosten en de duinen in het westen.

Door de kanteling en het cursieve lettertype van de naam krijgt het logo dynamiek. Driehoek en letters staan niet onder dezelfde hoek. Dat suggereert een extra driehoek in de witte ruimte, wat de dynamiek van het geheel versterkt.

Holland Rijnland klinkt kort en krachtig en refereert duidelijk aan de geografische ligging van de zestien deelnemende gemeenten. De regio ligt in Zuid-Holland en beslaat het stroomgebied van de Oude Rijn en de geestgronden die internationaal bekend staan als hét bollengebied van 'Holland'.

Bovendien verwijst de naam naar het trotse verleden van dit deel van Nederland. Holland is waarschijnlijk afkomstig van Holt-land (hout-land), een streek bij Leiden. Oorspronkelijk was Holland een graafschap van het Heilige Roomse Rijk. Tegenwoordig is het de naam voor het Westen van Nederland.

Om de hechte band van de regio-gemeenten te accentueren is ervoor gekozen om geen verbindingsstreepje te gebruiken in de naam Holland Rijnland. Zo onderscheidt de regio zich ook van de provincies.

Het logo van samenwerkingsorgaan Holland Rijnland verbeeldt de geografische hoofdelementen van de regio. Blauw staat voor de Rijnstreek, het plassegebied en het water van

... of toch Rijn- en Bollenstreek?

De naam Holland Rijnland kan op brede steun rekenen. Maar met name in de Bollenstreek is twijfel gerezen over de vraag of de naam Holland Rijnland wel de lading van de nieuwe regio dekt. In juni is in de raden van alle bollengemeenten een motie aangenomen die aandringt op een andere naam. Het initiatief voor het voorstel is afkomstig van de VVD in Hillegom. VVD-raadslid Jan van Griensven: "De Bollenstreek is bekend over de hele wereld. Het is een gemiste kans om niet iets van die bekendheid in de nieuwe naam van de regio terug te laten keren. De Bollenstreek voegt iets specifiek toe aan de nieuwe regio en daar mag best iets van doorklinken in de naam. We zijn ten slotte niet voor niets Greenport geworden."

Collega-raadslid Tom Daey Ouwens (Voorhouts Belang) is het daar mee eens. "Rijn- en Bollenstreek is een betere naam. Dan weet je ook meteen waar de regio ligt. Bij de naam Rijnland denken sommigen zelfs aan Duitsland. Ik hoop dat het regiobestuur er nog eens goed over nadenkt."

Guus Mesman (PvdA), Lisse: "De naam van de nieuwe regio is voor mij geen halszaak, maar ik hoop dat het bestuur het signaal uit de Bollenstreek oppikt. Je zou kunnen zeggen dat dit de eerste testcase is of de Bollenstreek wel serieus wordt genomen in de regio of dat het toch alleen om Leiden gaat."

“Regio kan heft in eigen handen nemen”

Henri Lenferink werd in mei 2003 benoemd tot burgemeester van Leiden en sprong daarom bij het fusieproces van SDB en SLR “op een rijdende trein”. Toch kijkt hij tevreden terug op de voorbije periode, waarbij het vertrouwen tussen de deelnemende gemeenten langzaam is gegroeid en het fusieproces tot een goed einde is gekomen. Lenferink ziet ook volop kansen voor de nieuwe regio. Met name op het gebied van ruimtelijke ordening moet de regio het heft in eigen handen nemen, zo vindt hij.

Toen ik aantrad was het Programma van Afspraken tussen de Duin- en Bollenstreek en de Leidse regio al ondertekend. Niettemin heeft het nog veel moeite en energie gekost om te komen tot het punt waar we nu staan: de feitelijke fusie tot Holland Rijnland,” vertelt Lenferink. “Maar ik kan constateren dat de bereidheid van veel bestuurders en raadsleden in de regio om de toekomst met ‘open mind’ tegemoet te treden gedurende de afgelopen zestien maanden is gegroeid. Dat schept vertrouwen in de samenwerking. En ik ben blij met het resultaat dat we gezamenlijk hebben bereikt.” Lenferink wil niet meer ingaan op het onderlinge wantrouwen dat hij ruim anderhalf jaar geleden bij de deelnemers aan het fusieproces nog signaleerde. “We hebben met z’n allen besloten om niet meer te praten over het verleden, maar juist om gezamenlijk naar de toekomst te kijken. Dat is een belangrijke stap geweest in het fusieproces. Hiermee

verhoudingen. En hier ligt een structurele taak voor het regiobestuur: de opgebouwde relatie met de gemeenteraden moet goed worden onderhouden.”

Profileren

Een van de uitdagingen waar de nieuwe regio voor staat is het uitdragen van een duidelijk profiel. Voor Lenferink is dat geen probleem. “Het is een prachtige regio om te wonen, werken en recreëren, zowel in de lan-

delijke als in de stedelijke gebieden tussen grote metropolen in. Ook de groenzones mogen er zijn. Daarnaast

‘Ik kan constateren dat de bereidheid van veel bestuurders en raadsleden in de regio om de toekomst met ‘open mind’ tegemoet te treden de afgelopen zestien maanden is gegroeid’

mag de regio zichzelf feliciteren.” Belangrijk is daarbij geweest dat de Stuurgroep niet alleen heeft gesproken met de colleges, maar juist ook de dialoog is aangegaan met de gemeenteraden. “Dat heeft een openheid en betrokkenheid gecreëerd die in grote mate heeft bijgedragen aan de verbetering van de onderlinge

heeft de regio goede noord-zuid verbindingen – bijvoorbeeld met Schiphol – en vinden er belangrijke ontwikkelingen op de oost-west as plaats, dus de verbinding Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn.”

De regio zal zich in de toekomst nog beter kunnen profileren met een regionaal structuurplan. Lenferink wil

daar zo snel mogelijk een start mee maken: “Het is belangrijk dat de nieuwe regio het heft in eigen hand neemt als het gaat om de ruimtelijke ontwikkeling, zoals bij de ontwikkeling van de As Leiden-Katwijk, waar de ruimtelijke claims van de regio samenkomen. Alleen op die manier kunnen de verschillende identiteiten en culturen binnen de regio worden gewaarborgd. Maar plannen maken is één, er iets mee doen is twee! Ik wil hiermee maar zeggen dat het er uiteindelijk om gaat dat we als regio er gezamenlijk resultaten mee gaan halen. En dat we geen plan maken dat vervolgens in de bureauladen verdwijnt.”

Ingebed

Lenferink heeft zich eerder uitgesproken voor een kleine daadkrachtige organisatie. Dat standpunt is niet veranderd. “De nieuwe regio staat niet op zichzelf. De gemeenten vormen de regio. Het is een samenwerkingsverband voor taken die we beter samen kunnen doen. Het is daarom belangrijk dat regionale aangelegenheden zijn ingebed in de gemeentelijke organisaties. Hier ligt een belangrijke taak voor de nieuwe regio, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Alleen wanneer dit het geval is kan de nieuwe regio slagvaardig opereren richting andere overheden en inspeelen op de ontwikkelingen die van belang zijn voor de regio.” Lenferink ziet hierin een belangrijke rol weggelegd voor de programmabegroting van de nieuwe regio. “Hier worden de gezamenlijke speerpunten van de gemeenten benoemd. Om daar uitvoering aan te geven zullen we enkele nieuwe en inhoudelijk sterke medewerkers aantrekken.” Ook de burgers moeten daar wat van gaan merken. “Daar doen we het juist voor. Ik ben ervan overtuigd dat de resultaten binnen enkele jaren zichtbaar zijn. Het is wel een belangrijke uitdaging om niet alleen de gemeenten aan je te binden, maar ook de burgers in de regio. Die moeten daarom worden geïnformeerd over de zaken waar de regio zich mee bezighoudt.”

“Met fusie is een historische stap gezet”

Met de installatie van het nieuwe Algemeen en Dagelijks Bestuur op woensdag 6 oktober is de oprichting van samenwerkingsorgaan Holland Rijnland een feit. Daarmee wordt een periode afgesloten waarin bestuurders en andere betrokkenen hard hebben gewerkt aan de totstandkoming van de nieuwe regio. “Met de fusie is een historische stap gezet,” stelt Stuurgroep lid Jos Wienen in een terugblik tevreden vast. “We hebben wat hobbels moeten nemen, maar alle inspanningen hebben succes gehad. Het is nu een kwestie van vooruitkijken en samen verdergaan.”

Het succes van het fusieproces is volgens Wienen vooral te danken aan het feit dat dit niet van bovenaf is ‘verordonneerd’, maar dat het een gevolg is van een uitgebreide en langdurige dialoog tussen de betrokken partijen. Wienen: “We hebben er de tijd voor genomen en het ging om de inhoud. Door met elkaar te overleggen kwamen gemeenten tot het inzicht dat er gemeenschappelijke problemen zijn die alleen door samenwerking kunnen worden opgelost. Op die manier kon de intensivering van de samenwerking tussen provincie, SDB en SLR uitmonden in een Programma van Afspraken. In de gemeenschappelijke dialoog werd ook duidelijk dat het samenvoegen van de regio’s uiteindelijk de beste methode was om de gemeenschappelijke problemen aan te pakken. Het draagvlak en het gemeenschappelijk vertrouwen zijn langzaam gegroeid.” Belangrijk voor het onderling vertrouwen is volgens het Stuurgroep lid ook dat Leiden nadrukkelijk heeft gekozen voor regionale samenwerking in plaats van confrontatie met de regio. “We moeten nu proberen de meerwaarde te vinden in de samenwerking en onze gemeenschappelijke belangen verdeelden.”

Woningmarkt

De gemeenschappelijke woningmarkt en het overdragen van de verordenende bevoegdheid voor woningtoewijzing aan de regio zijn de belangrijkste discussiepunten geweest tijdens het fusieproces. Wienen meent dat er voor beide praktische problemen oplossingen

zijn gevonden die recht doen aan de standpunten van betrokken gemeenten. Bij de gemeenschappelijke woningmarkt speelde in de regio-gemeenten vooral de vrees voor de verdringing van lokale woningzoekenden. Wienen: “Ik begrijp het

gemeenten hebben de verordenende bevoegdheid voor woningtoewijzing overgedragen aan de regio. De KRV-gemeenten, Noordwijk en Noordwijkerhout houden een lokale verordening en kijken over een paar jaar of zij hun bevoegdheden alsnog aan de regio overdragen. Wienen: “Je kunt het ook positief uitleggen. Het tekent de betrokkenheid van de gemeenteraden van deze vijf gemeenten bij de lokale woningmarkt. Het is een kwestie van vertrouwen. En van de vraag of het systeem functioneert. Het zou kunnen dat wanneer aan beide eisen is voldaan de bevoegdheden alsnog naar de regio gaan.”

De afgelopen maanden heeft de Stuurgroep zich vooral beziggehouden met de (praktische) voorbereiding van de nieuwe regio en het opstellen van de concept-begroting voor 2005. Wienen: “Het is gelukt om de vooraf berekende efficiencykorting van vijf procent te halen. Daarnaast zijn we er ook in geslaagd om de gemeentelijke bijdragen niet te laten stijgen. De lasten gaan dus

‘Als de gemeenschappelijke woningmarkt tot problemen leidt, biedt lokaal maatwerk een instrument om ongewenste ontwikkelingen bij te sturen’

probleem heel goed. Huurwoningen zijn schaars en mensen staan soms jarenlang op een wachtlijst. Maar ik denk dat er geen grote verschuivingen op de woningmarkt zullen plaatsvinden. En mocht de gemeenschappelijke woningmarkt wel tot problemen leiden, dan hebben we in de vorm van het ‘lokale maatwerk’ een instrument om ongewenste ontwikkelingen bij te sturen. Ik denk dat de gemeenschappelijke woningmarkt het voor individuele woningzoekenden juist makkelijker zal maken een woning naar wens te vinden. Als daarmee ook de doorstroming beter op gang komt, zullen meer mensen in staat zijn hun positie op de woningmarkt te verbeteren.”

Elf van de zestien Holland Rijnland-

door de fusie niet omhoog. Op basis van het geld dat we beschikbaar hebben moeten we duidelijke prioriteiten stellen. Het heeft geen zin beleidsnota’s te schrijven die verder in de la verdwijnen. We kiezen voor een aantal belangrijke projecten van het Uitvoeringsprogramma die nu echt van de grond moeten komen. Zoals het Offensief van Teylingen, de ontwikkeling van plannen voor de As Leiden-Katwijk, de verbetering van de infrastructuur met RijnGouweLijn en RijnlandRoute, de invulling van de locatie Valkenburg, de verbetering van het landschap en de bedrijventerreinenstrategie. Het is de bedoeling dat we ook een aantal nieuwe medewerkers aantrekken, zodat de uitvoering voortvarend ter hand kan worden genomen.”

“Unieke kans om woningmarkt te vernieuwen”

Op 1 juli 2005 moet het nieuwe systeem voor woonruimteverdeling in Holland Rijnland gereed zijn. Wat Lex de Boer en Johan de Greef betreft, respectievelijk directeur van woningcorporatie Portaal in Leiden en woningstichting Pago in Hillegom, gaat dat lukken. “De gezamenlijke woningmarkt in Holland Rijnland is een van de kernpunten van de fusie van SDB en SLR. Een mislukking is niet goed voor het imago van Holland Rijnland. Dat mag niet gebeuren.”

Bij de corporaties in de regio is de afgelopen jaren flink gediscussieerd over de verbetering van het huisvestingsbeleid. De Boer: “Het verdeelsysteem voor vrijkomende woningen was dringend aan vernieuwing toe en ook de doorstroming op de markt kan wel een nieuwe impuls gebruiken. De fusie van SDB en SLR en de discussies over de gemeenschappelijke woningmarkt leken ons een unieke kans om de vernieuwing van de huisvesting in de regio aan te pakken. In december 2003 hebben we contact gelegd met de samenwerkingsorganen om bij de discussie te worden betrokken. Al meteen bleek dat we op hoofdlijnen precies dezelfde gedachten hebben over de toekomst van de woningmarkt. Bij discussies werden er geen vragen gesteld. De samenwerking liep vanaf het eerste moment uitstekend.”

Uitwerking

“Op 18 maart 2004 hebben wij de nieuwe regio het voorstel gedaan het management van het hele project en de uitwerking van het nieuwe woningverdeelsysteem voor onze rekening te nemen. De regio heeft daar positief op gereageerd. Sindsdien trekken we samen op als twee organisaties die tegelijk ook nog eens met een fusie bezig zijn. Inmiddels is er een adviesbureau ingeschakeld dat als projectmanager optreedt en met een plan van aanpak komt. Op 17 september zijn de twee koepels van de woningcorporaties in de Duin- en Bollenstreek en Leidse regio samengegaan tot de *Vereniging van Woningbouwcorporaties Holland Rijnland*. Met de keuze voor die naam hebben we de verbondenheid met de be-

De Boer en De Greef: “Bij overleg met de regio bleek al meteen dat we op hoofdlijnen precies dezelfde gedachten hebben over de toekomst van de woningmarkt.”

stuurlijke regio nog eens nadrukkelijk tot uitdrukking willen brengen.”

Kans

De Boer en De Greef juichen de vorming van een regionale woningmarkt toe. De Greef: “Het principe van ‘een gemeenschappelijke woningmarkt met lokaal maatwerk’ is uitstekend. Het gebied waarin regio-bewoners kunnen zoeken naar een nieuwe woning wordt veel groter.

“Woningzoekenden zijn door werk of familie sterk op hun eigen stad of dorp gericht. Daar zullen ze in eerste instantie een woning zoeken. Pas als men echt niets kan vinden zullen men uitwijken naar elders. In de praktijk zal dat vooral het geval zijn bij groepen die nu moeilijk aan de bak komen, zoals jongeren en afgestudeerden.”

De Boer: “Deze problematiek speelt eigenlijk overal in Nederland. Via de

‘Het principe van een gemeenschappelijke woningmarkt met lokaal maatwerk is uitstekend’

Daardoor neemt de kans dat men een woning naar wens vindt aanzienlijk toe. Dat geldt zeker voor woningen waarvan er maar weinig zijn, zoals huizen die zijn aangepast voor gehandicapten of rolstoelgebruikers.” De beide directeuren delen niet de vrees dat het nieuwe systeem van woningtoewijzing zal leiden tot grote verschuivingen in de woningmarkt, met als nadeel dat lokale woningzoekenden in hun eigen woonplaats niet meer aan bod komen. De Greef:

Portaal-vestiging in Nijmegen weet ik dat er na de vorming van een regionale woningmarkt met Arnhem de eerste twee jaar niets gebeurde. Pas na drie jaar zag je mensen af en toe verhuizen naar een andere gemeente, meestal naar een dorp verderop. Ik denk dat we datzelfde patroon in onze regio zullen zien.”

Solide

De grotere keuzevrijheid voor woningzoekenden is niet de enige re-

nieuwen”

den waarom de beide directeuren positief zijn over de nieuwe regionale woningmarkt. Het biedt volgens hen ook de mogelijkheid om de tot nu toe in de regio's gebruikte woningverdeelsystemen samen te voegen, te moderniseren en een solider fundament te geven. De corporaties in de Duin- en Bollenstreek werken met advertenties in de krant en een internetsite. In de Leidse regio maken

komen van de huurder blijkt geen doorslaggevende rol te spelen bij het doorstromen naar een nieuwe woning. Want ook huurders met een hoog inkomen verhuizen weinig. Het probleem zit in de regels. Veel mensen denken dat het hen als huurder van een 'sociale woning' niet is toegestaan op zoek te gaan naar een woning naar wens. De regels maken mensen beducht om werk te maken

ders aan de balie. We weten dus precies wat er speelt. De oprichting van Holland Rijnland is dan ook een prima kans om de dialoog met de regio weer volop aan te gaan.”

'Het heeft er veel van weg dat de huurders door de regels meer zijn belemmerd dan geholpen bij het vinden van een geschikte woning'

de aangesloten corporaties gebruik van Huis-aan-bod, een combinatie van een blad en een website. De Greef: "In de nieuwe situatie kunnen we profiteren van de grotere schaal van ons werkgebied. Daardoor kunnen we een professionelere organisatie opzetten en meer geld stoppen in goede computersystemen. Voor woningzoekenden is dat een enorme verbetering. De gevolgen van de nieuwe organisatie zullen direct merkbaar zijn.

De Boer onderschrijft dat. "In de Bollenstreek is de afhandeling van de inschrijvingen en toewijzingen verdeeld over de deelnemende corporaties. In Leiden hebben we voor dit doel een kleine organisatie opgezet met drie medewerkers en anderhalve formatieplaats. Al met al zijn we hierdoor erg kwetsbaar."

Dynamiek

De Boer en De Greef verwachten dat door de vorming van de regionale woningmarkt en het nieuwe woningverdeelsysteem de doorstroming van woningzoekenden een nieuwe impuls krijgt. Het afschaffen van allerlei beperkende regels is echter de belangrijkste maatregel die de dynamiek op de woningmarkt moet terugbrengen. De Boer: "Onderzoek toont aan dat huurders veel minder snel dan eigenaren van koopwoningen op zoek gaan naar nieuwe woonruimte. Terwijl het kopen van een huis met alle bijkomende kosten toch behoorlijk duur is. Het in-

van hun wooncarrière."

De Greef vat het kort en bondig samen: "Het heeft er veel van weg dat de huurders door de regels meer zijn belemmerd dan geholpen bij het vinden van een geschikte woning."

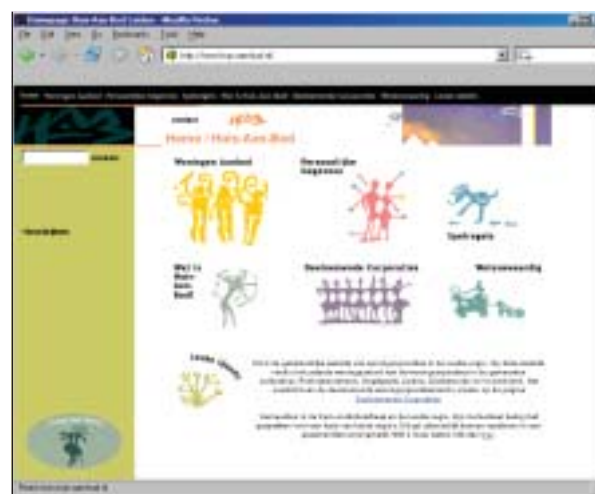
Dialoog

Als logisch gevolg van de invoering van de nieuwe regionale woningmarkt en het nieuwe woningverdeelsysteem zijn de koepels van de corporaties in de beide regio's op 17 september al samengegaan – enkele weken voordat de fusie van SDB en SLR officieel is beklonken. Volgens De Boer en De Greef is het de bedoeling dat de nieuwe koepelorganisatie zich niet uitsluitend gaat bezighouden met het beheer van het woningverdeelsysteem. De Boer: "Door alle ontwikkelingen is er een nieuw elan ontstaan bij de corporaties. Als gevolg van de veranderingen in de volkshuisvesting van de afgelopen jaren is het contact met de bestuurders enigszins verwaterd. We willen de vorming van de nieuwe regio daarom aangrijpen om mee te praten met het regionaal bestuur over alle onderwerpen die met wonen te maken hebben. Of het nu om het woningverdeelsysteem gaat, herstructurering of bouwscenario's, er zijn talloze zaken die ons binden."

De Greef: "De regio kan volop profiteren van de kennis en deskundigheid die wij in de loop der jaren hebben opgebouwd. Wij verdelen de huurwoningen en krijgen de huur-

Woningbouwcorporaties in de Duin- en Bollenstreek werken nu nog samen via de website duinenbollen.nl.

Enkele corporaties in de Leidse regio maken gebruik van een website en blad 'Huis-aan-bod'.

Portaal is met 60.000 woningen een van de grotere corporaties van ons land. De activiteiten lopen uiteen van het beheren en verhuren van sociale huurwoningen tot het ontwikkelen van vernieuwende woonprojecten en -producten in zowel de huur- als de koopsector. Portaal is actief in de regio's Leiden, Arnhem/Nijmegen, Utrecht, Soest en Amersfoort. In Leiden beheert de corporatie zo'n 8.500 woningen.

Woningstichting Pago is het resultaat van een fusie van twee woningbouwverenigingen in Hillegom. De stichting beheert in deze plaats zo'n 2.500 woningen.

“Toeristische ontwikkeling biedt econ

De VVV Holland Rijnland vertegenwoordigt op toeristisch niveau precies hetzelfde gebied dat wordt gevormd door de gemeenten in de nieuwe samenwerkingsregio Holland Rijnland. Directeur

Marcel Smeets ziet de naamgeving van het samenwerkingsorgaan als een steuntje in zijn rug. “Er is in het verleden wel eens kritiek geweest op de naamgeving, maar de naam Holland Rijnland is ook uit historisch oogpunt correct en maakt goed duidelijk welke regio wij willen verkopen. Wie een betere naam weet, mag het zeggen.”

Dankzij de geografische overeenkomsten is de VVV de natuurlijke partner van het samenwerkingsorgaan om het toeristisch beleid in de streek handen en voeten te geven. VVV, samenwerkingsorgaan en de provincie organiseren in oktober een conferentie waar de toeristische toekomst van de regio centraal staat. De provincie heeft de kust, bloemen en bollen en cultuur aangewezen als thema's voor het toeristisch beleid. Dat betekent dat de VVV bij de provincie kan aankloppen voor subsidies voor projecten die daar betrekking op hebben. De VVV heeft daar zelf overigens ook waterrecreatie aan toegevoegd, en dan met name het plassegebied bij Warmond en De Kaag, de waterwegen in en om Leiden en de jachthaven in Katwijk.

Jaarlijks 2,5% meer omzet

De VVV werkt aan een meerjarenplan promotie en productontwikkeling, waar het betrokken bedrijfsleven zich de afgelopen tijd bij verschillende bijeenkomsten over heeft kunnen uitspreken.

Doelstelling is om in de periode 2005-2007 de omzet uit het verblijfs-

Marcel Smeets: “Het zou mooi zijn als deze regio iets kon bieden dat boven het maaiveld uitsteekt.” (

toerisme in vergelijking met het ijkjaar 2002 jaarlijks met minimaal 2,5% te doen groeien. Berekend is dat in 2002 het verblijfstoerisme 140 miljoen euro omzet wist te genereren. Die omzet kwam voor 48% voor rekening van Nederlandse gasten, terwijl Duitsers voor 20% van de omzet zorgden en de Britten voor 12%. Smeets: “Daaruit blijkt dat we ons vooral moeten richten op deze groepen. De nieuwe markten in Oost-Europa, zoals Polen, kunnen we vergeten. Daar is voor ons niets te halen. Verder heeft het ook geen zin om veel geld uit te geven om op allerlei vakantiebeurzen te gaan staan waar voornamelijk particulieren rondlopen. We willen onze middelen efficiënt besteden, en daarom zullen we ons richten op een aantal belangrijke beurzen, waar vooral touroperators hun accommodaties inkopen, zoals de Internationale Toerisme beurs in Berlijn en de World Travel Market in Londen. Het Rem-

brandtjaar in 2006 is voor ons bijvoorbeeld een mooie aanleiding om verblijfsmogelijkheden in onze regio te presenteren aan cultuurliefhebbers, die de voorkeur geven aan een rustige en relatief veilige omgeving om 's avonds het hotel weer op te zoeken. Daar komt bij dat de overnachtingstarieven in de Holland Rijnland regio beduidend lager zijn dan bijvoorbeeld in de Amsterdamse binnenstad.” Dit alles betekent niet dat de VVV de individuele toerist gaat verwaarlozen. “Integendeel, we moeten goed inspelen op Nederlanders, die spontaan langskomen voor een lang weekend of een langere vakantie. Maar daar zal onze website een cruciale rol bij gaan spelen. Die site zal dan ook constant actueel moeten worden gehouden,” aldus Smeets. Ook een magazine, dat toeristische bezienswaardigheden koppelt aan informatieve en luchtige informatie over de streek, is een middel om de interesse van de gast in de

Historische Bloemenkust

omische mogelijkheden”

Foto: Els Kat).

regio te stimuleren. Dit magazine zal onder meer worden verspreid via hotels, campings, VVV's en bibliotheken en zal de huidige uitgaven van de VVV aanvullen. Zo geeft de VVV jaarlijks een lijvige brochure uit waarin alle toeristische mogelijkheden worden gepresenteerd. Daarnaast biedt het magazine 'Welkom' informatie over evenementen. De Vakantiereisgids tot slot richt zich op toeristen die een verblijfsarrangement willen boeken.

Concrete projecten

Het overleg tussen VVV, de regio en de Provincie heeft inmiddels al geleid tot twee concrete projecten, die op korte termijn moeten worden gerealiseerd. Het zogeheten knooppuntensysteem voor fietsers is erop gericht om met behulp van routeborden en kaarten recreanten de mogelijkheid te geven om een eigen fietsroute samen te stellen. Smeets: "In Harlingen is dat ook gedaan en

dat werkt perfect. Een tweede project richt zich op de bewegwijzering voor automobilisten. We willen naar een eenduidige bewegwijzering, die de regio als een herkenbaar geheel op de kaart zet. Daarbij hebben we natuurlijk de samenwerking van de gemeenten in de regio nodig. Zij zullen de komende tijd de mogelijkheden en wensen op dit gebied moeten inventariseren. Het mooist is natuurlijk als wij op de invalswegen duidelijke borden kunnen plaatsen, die de regio aanduiden – net zoals je bijvoorbeeld op de Veluwe en in een aantal landen in Europa al langs de snelwegen ziet."

Schaalvergroting noodzaak

De VVV Holland Rijnland is in januari 2003 ontstaan uit de VVV's Noordwijk, Leiden, Katwijk, Lisse, Noordwijkerhout en Warmond en huist in een sfeervol pand tegenover het gemeentehuis in Rijnsburg. Sinds eind vorig jaar is ook de personele organisatie samengevoegd. "Schaalvergroting is noodzakelijk om met de middelen die je hebt efficiënter, professioneler en klantvriendelijker te werk te gaan. De VVV's van alle kustgemeenten hadden zich ook kunnen verenigen, maar wij hebben hier bewust gekozen voor een samenvoeging met de VVV Leiden. Dat biedt

meerdere voordelen: we kunnen het unieke van de kust- en bollenstreek combineren met de culturele mogelijkheden van Leiden. Waar ik nu naar streef is dat alle gemeenten, inwoners en bedrijfsleven in de regio doordrongen raken van het feit dat toeristische ontwikkeling economische mogelijkheden biedt."

Boven het maaiveld uitsteken

Een realistische wens, maar de directeur denkt nog verder. "Het zou mooi zijn als deze regio iets kon bieden dat boven het maaiveld uitsteekt. Iets dat de regio in één klap op de toeristische kaart zet. Neem bijvoorbeeld Bilbao, die stad is in één keer een begrip geworden, alleen maar omdat daar een paar jaar geleden het Guggenheim museum is geopend – of Barcelona, dat door de Olympische Spelen is ontdekt en een cultuurstad is geworden. De vernieuwde Boulevard in Noordwijk bijvoorbeeld is mijns inziens een van de mooiste boulevards in Europa. Maar we hebben meer nodig. Zoals bijvoorbeeld een zeejachthaven in Katwijk. Als je zoiets hebt, kun je daar verder alles aan ophangen. Ik vind het positief dat er mensen zijn die zulke dromen nastreven. Vervolgens moet je deze dromen met z'n allen realiseren."

Regio en burgers praten over RijnlandRoute

Begin 2005 beslist de Stuurgroep RijnlandRoute welk tracé het meest geschikt is om de bereikbaarheid tussen het gebied rond Leiden en de kust te verbeteren.

Tot die tijd overleggen de partners in het project, de provincie Zuid-Holland en samenwerkingsorgaan Holland Rijnland, uitvoerig met burgers, bedrijven, gemeentebesturen en andere belanghebbenden over de mogelijke tracés en de daaraan verbonden voor- en nadelen. Op 9 juni meldden zo'n veertig belangstellenden uit de regio zich in Oegstgeest voor een speciale informatiemarkt.

Klaske Ypma is regioprojectleider van de RijnlandRoute voor het deel tussen A4 en A44 en vertegenwoordigt Holland Rijnland in het kernteam. "In mei was de concept-projectopdracht gereed. Die is voorgelegd aan de betrokken gemeenten en de samenwerkingsorganen. Tegelijk hebben we overlegd met de twee klankbordgroepen en is de informatiemarkt gehouden. De klankbordgroepen 'Bewoners' en 'Bedrijf en Maatschappij' hebben begin juni hun visie op het onderzoek naar de RijnlandRoute gegeven. Voor ons zijn die klankbordgroepen belangrijk. We vangen er signalen op die we inhoudelijk kunnen verwerken in de uiteindelijke projectopdracht. En

Klaske Ypma: 'Soms levert een klankbordgroep interessante ideeën op.'

soms levert een klankbordgroep interessante ideeën op, zoals een dubbeldeks Churchillaan."

Criteria

Volgens planning zou de Stuurgroep RijnlandRoute de projectopdracht op 21 juni vaststellen. Op die datum waren echter nog niet alle reacties van de betrokken gemeenten binnen. Daarom lukte het ook niet een advies uit te brengen over de vraag welke onderdelen in de project-

opdracht moeten worden meegenomen. De definitieve vaststelling van de projectopdracht is nu verschoven naar het najaar. Ypma: "Voor de verschillende tracés hebben we zes wegingscriteria opgesteld. Dat zijn verkeer en vervoer, natuur en landschap, milieu en leefbaarheid, maatschappelijke haalbaarheid, economische en ruimtelijke ontwikkeling en kosten en kostendragers. In de tot nu toe binnengekomen reacties tekende zich een duidelijke tendens af. Burgers vragen bij een keuze van de tracés vooral aandacht voor natuur, milieu en leefbaarheid. Bestuurders hechten vooral veel waarde aan de uitkomsten van de maatschappelijke kosten-/batenanalyse."

"Om de verkenning van de verschillende tracés voort te zetten hebben we eind juni een bureau ingeschakeld dat de maatschappelijke kosten-/batenanalyse (MKBA) uitvoert en de nodige verkeerskundige berekeningen maakt. Dat betekent niet dat verder overleg met de regio zinloos is. In het najaar komen de klankbordgroepen weer bijeen en vóór 15 oktober verwachten we de reacties van de gemeentebesturen op de wegingscriteria. De uitkomsten van de hele maatschappelijke ronde worden vastgelegd in een advies aan de stuurgroep en na goedkeuring van deze stuurgroep verwerkt in de definitieve versie van de projectopdracht. We proberen bij alles zo ▶

Informatiebijeenkomst over de RijnlandRoute in Oegstgeest.

Regionaal Indicatieorgaan wordt Centrum Indicatiestelling Zorg

Per 1 januari 2005 gaan de Regionale Indicatieorganen (RIO's) in Nederland op in het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). Het CIZ wordt de landelijke organisatie voor AWBZ-indicatiestelling met zestien uitvoeringsregio's.

De Duin- en Bollenstreek is straks samen met de Rijnstreek, de Leidse regio, Zuid-Kennemerland en IJmond één regio, met een verzorgingsgebied van ongeveer één miljoen inwoners. De bestaande locaties, zoals die voor de Duin- en Bollenstreek in Noordwijk, blijven in de startsituatie van het CIZ bestaan.

Er wordt alles aan gedaan om de overgang naar het CIZ geruisloos te laten plaatsvinden. Allereerst betekent dit dat de dienstverlening aan cliënten met een claim op de AWBZ niet onder de veranderingen mag lijden. Het betekent ook, dat de verantwoordelijkheid die gemeenten tot 1 januari 2005 hebben voor het organiseren en instandhouden van hun RIO goed moet worden overgedragen aan het CIZ. Inmiddels is het besluit genomen dat het geld voor de indicatiestelling AWBZ uit het gemeentefonds wordt gehaald.

Overdracht

Op basis van de boedelbeschrijvingen van de RIO's zijn de (ambtelijke) gesprekken met het CIZ gestart over de boedeloverdracht. Die gesprekken moeten leiden tot een boedelprotocol op grond waarvan gemeenten worden geacht om het CIZ vanaf volgend jaar aan te wijzen als het

Aan de RIO-telefoon worden veel vragen beantwoord en start het proces van indicatiestelling.

indicatieorgaan voor AWBZ-indicatiestelling. Met dat besluit worden gemeenten dan gevrijwaard van elke verantwoordelijkheid ten aanzien van de AWBZ-indicatiestelling na 1 januari 2005.

Voor de inwoners van de Duin- en Bollenstreek verandert er na 1 januari op korte termijn niets. Hulpvragers zullen hun AWBZ-indicatie blijven ontvangen vanuit Noordwijk – zij het niet meer van het RIO, maar van het CIZ – en door dezelfde medewerkers als voorheen.

AWBZ

Het CIZ als uitvoeringsorganisatie zal de verdere ontwikkelingen in de AWBZ ter hand nemen. Daarbij moet onder andere worden gedacht aan het vereenvoudigen van de indicatiestelling en aan de gevolgen van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO – voorzien voor 2006). Die wet regelt een grotere eigen verantwoordelijkheid van burgers voor delen van dienstverlening die nu nog door de AWBZ worden gefinancierd en waarbij de gemeente uiteindelijk het vangnet moet bieden. Naast de WMO-ontwikkeling zal naar verwachting een deel van de AWBZ worden ondergebracht in de basisverzekering. De AWBZ zelf zal op termijn vooral de onverzekerbare risico's afdekken.

De overgang van de RIO's naar het CIZ is daarmee een eerste stap in de veranderingen, die de komende jaren in de AWBZ zullen plaatsvinden.

objectief en zorgvuldig mogelijk te werken.”

In de diepte

In het onderzoek voor de Rijnland-Route komen in elk geval zes varianten aan de orde. Drie routes tussen de A4 en A44 (door Leiden, door Voorschoten en langs de Korte Vliet) en drie tussen de A44 en de kust (ten noorden van Rijnsburg, via marinevliegveld Valkenburg en een verbreding van de N206). Begin 2005 wordt duidelijk welk tracé de Stuurgroep het meest geschikt acht. Ypma: “Dan volgt mogelijk een zogeheten

Milieu Effect Rapportage (MER), waarin we het gekozen tracé opnieuw ‘in de diepte’ onderzoeken. In de jaren daarna gaan we de plannen verder uitwerken.”

Volgens de projectleider zou de RijnlandRoute in 2014 een feit kunnen zijn. De kosten van de nieuwe verbinding worden voorlopig – afhankelijk van het gekozen tracé – geraamd op 400 miljoen euro. Geld dat er overigens (nog) niet is.

*Meer informatie: kernteam
Rijnlandroute, rijnlndroute@pzh.nl*

*Rio Duin - en Bollenstreek is gevestigd aan de Losplaatsweg in Noordwijk.
Meer informatie: Herman Bekkers,
Sectorhoofd RIO Duin- en Bollenstreek,
☎ (071) 364 05 00*

www.hollandrijnland.net

www.hollandrijnland.net is het adres van de nieuwe website van de nieuwe samenwerkingsregio. Vanaf begin oktober is de site actief. www.hollandrijnland.net bevat informatie over de nieuwe samenwerkingsregio, vergaderstukken, rapporten, verslagen en PDF-bestanden van recente uitgaven van SamenGevat. Tevens is het mogelijk om op de site een abonnement te nemen op de digitale nieuwsbrief, *E-bericht Holland Rijnland*, die de regio per oktober tweewekelijks via e-mail verzendt.

Milieubeleid en milieuhandhaving naar MDWH

Als gevolg van de fusie van SDB en SLR zijn de regionale milieubeleidstaken en milieuhandhavingstaken (de zogeheten SEPH-taken) van het SDB per 1 september ondergebracht bij de Milieudienst West-Holland (MDWH) in Leiden. De twee voormalige milieumedewerkers van het SDB zijn nu bereikbaar bij de Milieudienst West-Holland, Schipholweg 128, 2316 XD Leiden, ☎ (071) 408 36 00, fax (071) 408 36 01.

Marlon Witteman, huidige coördinator van het SEPH Leidse regio, is met ingang van 1 september coördinator SEPH van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland. Zij is te bereiken via ☎ (071) 408 36 41, e-mail M.Witteman@mdwh.nl. Witteman is aanspreekpunt voor alle SEPH-werkzaamheden.

Busvervoer in regio naar Connexxion

Busbedrijf Connexxion mag tot 2010 het busvervoer in Holland Rijnland en Midden-Holland uitvoeren. Dat is het gevolg van de concessie-afspraken die begin september met de provincie Zuid-Holland zijn gemaakt.

De nieuwe concessie moet leiden tot beter openbaar busvervoer in de regio's. Zo komen er 23 procent meer bussen op straat, goed toegankelijke lagevloerbussen, haltesdisplays in alle bussen, automatisch halteafroep en aircó. Bij twintig belangrijke knooppunten zal dynamische reisinformatie beschikbaar zijn en er wordt gezorgd voor een nieuw informatiesysteem op Leiden CS. Voor een beter gevoel van veiligheid worden honderd haltes voorzien van stopknoppen en tien van noodknoppen. Connexxion wil de verbetering van de dienstregeling uitvoe-

ren in overleg met consumentenorganisaties. De wijzigingen gaan op 12 december in. Andere opmerkelijke verbeteringen:

- nieuwe oost-west verbindingen in de Duin- en Bollenstreek: lijn 60 van Katwijk via Voorhout en Lisse naar Nieuw-Vennep en lijn 57 van Noordwijkerhout via de Keukenhof naar Lisse;
- koppeling van lijn 32 aan 170: rechtstreekse verbinding tussen Katwijk, Leiden en Zoetermeer/Rotterdam;
- meer ritten tussen Leiden en Alphen aan den Rijn;
- goede aansluitingen op de treinen in Voorhout en Nieuw-Vennep.

Geld voor RGL-Oost

Minister Peijs van Verkeer en Waterstaat heeft eind augustus 140 miljoen euro uitgetrokken voor de RijnGouweLijn-Oost. Voor dit geld kan het traject tussen Gouda en Leiden, inclusief het binnenstadstracé tot aan het Transferium A44, worden aangelegd. Provincie en gemeenten dragen nog eens 90 miljoen euro bij. In 2010 moeten de eerste voertuigen gaan rijden.

Met de RGL-Oost gaat het eerste light rail-project in ons land van start. In het buitenland, met name Duitsland en Frankrijk, functioneren inmiddels al diverse light-railnetten, waarbij de voertuigen gebruikmaken van bestaande spoorweginfrastructuur en tracés door de stad. Er wordt al jaren gewerkt aan de RGL. Deskundigen verwachten van de introductie van dit voermiddel een flinke economische impuls voor de regio.

Katwijk en Noordwijk missen de boot. De minister liet weten voor het westelijke deel van de RGL (voorlopig) geen geld te hebben. De uitwerking van de plannen wordt nog besproken met Provinciale Staten. Daarna wil de provincie een bestuurlijke overeenkomst sluiten met de gemeenten langs het tracé. Voor verschillende tracédelen, zoals het traject door Leiden, wordt inmiddels gewerkt aan het ontwerp. Tussen 2007 en 2010 vindt de feitelijke aanleg plaats.

Agenda Holland Rijnland

(zie voor laatste data en locaties de website):

Algemeen Bestuur 6 oktober, 15 december
 Locatie 6 oktober: Rijnlandshuis, Archimedesweg 1, Leiden

Portefeuillehoudersoverleggen:

Economische Zaken (EZ)	8 november
Ruimte	11 november
Sociaal	11 november
Verkeer & Vervoer (VV)	8 november

Colofon

Regiomagazine SamenGevat is een uitgave van Holland Rijnland en verschijnt minimaal vier keer per jaar.

Redactieadres: Holland Rijnland, t.a.v. Jeannette Lieve, Postbus 87, 2160 AB Lisse, e-mail: jlieve@hollandrijnland.net
 ☎ (0252) 46 24 25, 📠 (0252) 46 24 44

Verzendadministratie: secretariaat@hollandrijnland.net
 of ☎ (0252) 46 24 00

(Eind)redactie, vormgeving en realisatie:
 Seashore Media, Katwijk ZH (www.seashore.nl)